

Timrå kommun
Socialnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktiges
presidium
Kommunstyrelsen
Barn- och
utbildningsnämnden

2019-12-02

Revisionsrapport ”Granskning av orosanmälningar”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning för att bedöma om anmälningsskyldigheten och rutinerna är kända gällande orosanmälningar när ett barn far illa, samt om det arbetet bedrivs med tillräcklig intern kontroll.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 16 mars 2020. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Timrå kommuns revisorer

Sten Ekström
Ordförande

Kenneth Norberg
Vice ordförande

Granskning av orosanmälningar

Rapport

Timrå kommun

KPMG AB

2019-12-02

Antal sidor 10

Timrå kommun
Granskning av orosanmälningar

2019-12-02

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Organisation och styrning	5
3.2	Informationsinsatser för allmänhet	8
4	Slutsats och rekommendationer	10
4.1	Rekommendationer	10

1 Sammanfattning

Vi har av Timrå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av orosanmälningar när ett barn far illa. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att bedöma om anmälningsskyldigheten och rutinerna är kända, samt om arbetet bedrivs med tillräcklig intern kontroll.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att anmälningsskyldighet och tillhörande rutiner är kända och tillämpas i verksamheterna.

Socialtjänsten och skolan har tagit fram en gemensam idéplattform för samverkan. Utifrån denna har samverkansrutiner upprättats. Vi bedömer att det finns ett väl strukturerat samarbete mellan skola och socialtjänst, där processer och rutiner finns samt är kända i berörda verksamheter.

Uppföljning görs på flera sätt, och uppföljningsresultat hanteras i ledningsgruppen för samverkan. Det sker även regelbundna träffar mellan verksamheterna, och vid behov finns möjlighet till ytterligare kontakter. Vi anser dock att det är viktigt att anmälningar analyseras som ett led i att utveckla arbetssätt, rutiner och insatser. Vi bedömer därför att arbetet med analys och slutsatser av inkomna anmälningar kan utvecklas.

Vi bedömer att den information som ges via t.ex. kommunens hemsida och föräldramöten är tillgänglig och bidrar till att öka kunskapen hos främst föräldrar men även allmänhet.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi att:

- socialnämnden, i samarbete med barn- och utbildningsnämnden, utvecklar arbetet med analys och slutsatser avseende anmälningar, se avsnitt 3.1.1.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Timrå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av orosanmälningar när ett barn far illa. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Barn som far illa eller riskerar att fara illa är ett gemensamt samhällsansvar. Oftast får socialtjänsten kunskap om sådana missförhållanden genom en anmälan. Många yrkesgrupper, bland annat personal i hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen, har anmälningsskyldighet enligt socialtjänstlagens kap 14 § 1. Anmälningsskyldigheten är absolut och kan inte delegeras till någon annan. Anmälan avser oro eller misstanke om att ett barn kan fara illa och det behöver inte finnas något bevis för att det är så. En sådan misstanke kan gälla allt från vanvård och vuxnas oförmåga till att ett barn bevittnar eller blir utsatt för våld eller andra övergrepp.

Risikfaktorer för barn och unga att fara illa kan grunda sig på miljön, som missbruk, ekonomisk utsatthet eller våld i familj och nätverk. Det kan också vara egen funktionsnedsättning eller förälder med sjukdom eller funktionsnedsättning, bristande skolgång eller eget beteende som begynnande missbruk eller kriminalitet.

Timrå kommuns revisorer bedömer att det finns *risk* för att barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa inte uppmärksammas om berörd personal inte har kännedom om anmälningsskyldigheten och vilka rutiner som gäller. Revisorerna bedömer att det är av *väsentlighet* att utsatta barn och unga får stöd så tidigt som möjligt.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om anmälningsskyldigheten och rutinerna är kända, samt om arbetet bedrivs med tillräcklig intern kontroll.

Vi har därför granskat:

- om processen för orosanmälningar och tillhörande rutiner är tydliggjord och känd
- om det finns en löpande utvärdering och utveckling av processen så att barn och unga får stöd så tidigt som möjligt samt om det finns rutiner i processen för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig
- om det finns ett samarbete mellan socialtjänsten, barn- och utbildningsförvaltningen och sjukvården för att öka medvetenheten hos medarbetare om anmälningsskyldigheten.
- om det görs informationsinsatser för att öka medvetenheten hos allmänheten om att anmäla misstankar om att barn far illa.

Granskningen avgränsas till att inte omfatta insatser för barn och unga som far illa.

Granskningen avser socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Socialtjänstlagen 2001:453, kap 14 § 1
- Skollagen 2010:800, kap 29 § 13
- Tillämpbara interna regelverk och policys

2.3 Metod

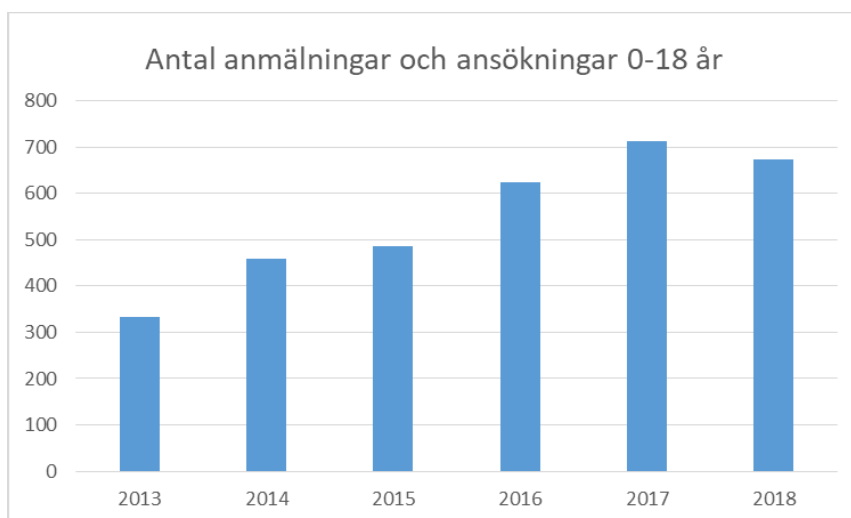
Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bl.a.
 - Process/flödesbeskrivningar
 - Rutiner, checklistor och mallar
 - Informationsmaterial
 - Minnesanteckningar
 - Uppföljningsmaterial
 - Hemsida
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner enhetschef mottagning, barn- och utbildningschef samt rektorer.

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschefer socialförvaltningen samt barn- och utbildningsförvaltningen, IFO-chef samt enhetschef mottagning.

3 Resultat av granskningen

Antal anmälningar och ansökningar till socialtjänsten gällande barn och unga 0-18 år uppgår de senaste åren till ca 700 stycken. Antalet har fördubblats jämfört med år 2013. Enligt uppgifter bedöms cirka hälften av inkomna anmälningar och ansökningar leda till att en utredning inleds.

Källa: Timrå kommun.

3.1 Organisation och styrning

Inom socialförvaltningen är det individ- och familjeomsorgens mottagningsenhet som hanterar anmälningar. Inom enheten görs förhandsbedömning inklusive skyddsbedömning. Vid beslut om att inleda utredning överlämnas ärendet till utredande enhet. Mottagningen är tillgänglig vardagar kl 8 -16 med uppehåll för lunch. Från kl 16.30 samt övriga dagar finns beredskap som nås via larmnumret 112. Beredskapen syftar till att hantera akuta ärenden som inte kan vänta till nästa vardag. Det gäller akuta ärenden rörande barn, omhändertagande enligt LVU¹ och LVM² samt familjerelaterat våld.

Via e-tjänst på kommunens hemsida finns också möjlighet att göra en orosanmälan till socialtjänsten vid misstanke eller kännedom om att barn far illa, såväl för allmänhet som anmälningsskyldiga tjänstepersoner. Enligt intervjuade används den kanalen frekvent av skolan.

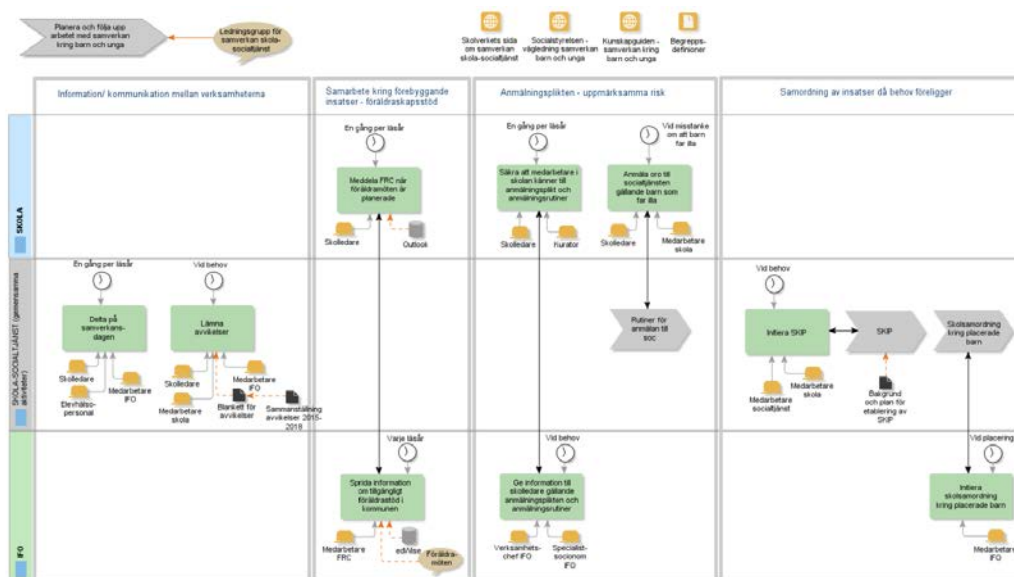
Processflödet finns dokumenterat i systemstöd, och finns tillgänglig för alla medarbetare via intranet. Det finns också en tillhörande checklista gällande hanteringen av anmälningar.

¹ Lagen om vård av unga.

² Lagen om vård av missbrukare.

Socialtjänsten och skolan har tagit fram en idéplattform för samverkan³ som beskriver syftet med samverkan och gemensamt överenskomna principer och förhållningssätt. Ledningsgrupp för samverkan mellan skola och socialtjänst ansvarar för idéplattformen, dess innehåll och genomförande. Ledningsgruppen träffas ett par gånger per år (ca varannan månad). På dessa deltar bl.a. förvaltningschefer, verksamhetschefer och enhetschefer. Utifrån idéplattformen har samverkansrutiner upprättats med fokus på fyra områden:

- Information/kommunikation mellan verksamheterna
- Samarbete kring förebyggande insatser – föräldrastöd
- Anmälningssplikten – uppmärksamma risk
- Samordning av insatser då behov föreligger

Figur: Samverkan mellan skola och socialtjänst. Källa: Timrå kommun.

Bland annat sker en årligen återkommande samverkansdag, där bland annat rektorer, elevhälsa och IFO-medarbetare deltar. Under hösten 2019 arrangerades också en gemensam utbildningsdag där 385 medarbetare inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen deltog. Utbildningsdagen handlade om beteendeproblematik med fokus på lågaffektivt bemötande, men även anmälningssplikten togs upp. Tidigare har även utbildning gällande tidiga insatser för barn och unga genomförts gemensamt.

Skolledare och kurator ska säkerställa att medarbetare har kännedom om anmälningssplikten och rutiner kring orosanmälan. Det görs genom att ta upp på

³ Idéplattform för samverkan mellan socialtjänsten och skolan med fokus på barn 0-18 år. Fastställd 2014. Reviderad 2019.

2019-12-02

personalmöte minst årligen, men det förekommer att det tas upp oftare. Det är bl.a. möjligt att konsultera med socialtjänstens mottagningsgrupp kring en eventuell orosanmälan. Det förekommer även att skolor och vårdcentraler bjuder in socialtjänsten för ytterligare information och dialog. Det finns även en nära kontakt och samarbete med Pangea (ungdomsgård).

Normalt erbjuder socialtjänsten anmälaren att delta på ett anmälningsmöte där även barn och vårdnadshavare deltar, som en del i förhandsbedömningen. Ofta bidrar det också till att undanröja eventuella problem med samtycke, även om samtycke sällan utgör ett problem enligt intervjuade.

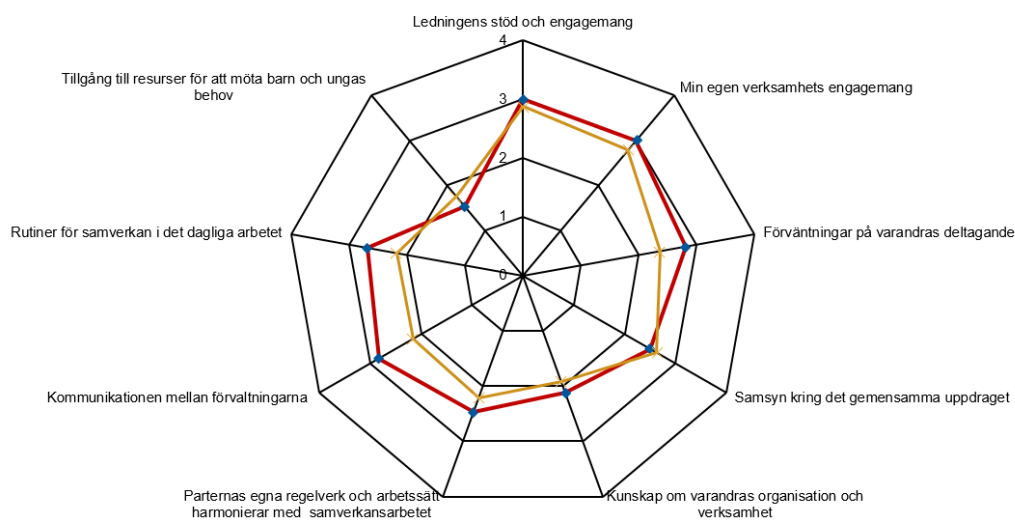
Socialtjänsten ger inte själv aktivt återkoppling till anmälaren om utredning inleds eller ej. Däremot kan anmälaren själv ta kontakt med socialtjänsten efter tre veckor för att få reda på detta, vilket också framgår i samband med att anmälan görs. Möjligheten till återkoppling gäller endast när orosanmälan gjorts i tjänsten.

För att vid behov samordna insatser har ett särskilt arbetssätt testats och etablerats under våren 2019, kallat SKIP (samordnad kommunal individuell plan). Vidare nämns vid intervjuer även att samverkan avseende skolsamordning kring placerade barn har utvecklats de senaste åren och upplevs fungera bra.

En form av uppföljning utgörs av avvikelserapportering från gällande samverkansrutiner mellan skola och socialtjänst. Avvikelseberapporterna tas upp i ledningsgruppen för samverkan. Syftet med avvikelserapporteringen är att utgöra en grund för arbetet med ständiga förbättringar, tillsammans med annan information från t.ex. medarbetare. Enligt intervjuade är det numera få avvikelserapporter jämfört med för några år sedan, troligen på grund av att arbetssätten har blivit etablerade. Vidare uppges att vid dialoguppföljningen med rektorer tas samverkan med socialtjänst upp och sammantaget bedöms fungera bra.

Gällande orosanmälningar gör socialtjänsten ingen systematisk uppföljning utifrån inkomna anmälningar, t.ex. orsaker till anmälningar och åldersfördelning eller om det saknas eller är stor skillnad mellan olika kommunala verksamheter. Detta följs inte heller upp inom skolan. En notering som gjorts inom barn- och utbildningsförvaltningen är att det upplevs vara få anmälningar från förskolor. Någon närmare analys av detta har dock inte gjorts.

Uppföljning av samverkan sker även genom enkätfrågor som omfattar nio områden. Mätning har skett årligen, och respondenter är deltagare på samverkansdagen. Inom de flesta områden uppvisas ett förbättrat värde år 2018 jämfört med år 2015. Enkätresultatet år 2018 medförde att årets fokus på samverkansdagen var att öka kunskap och förståelse för varandras verksamheter.

2018 Serie 1 – Röd linje
2015 Serie 4 - Gul linje

Figur: Spindeldiagram uppföljning samverkan skola – socialtjänst. Källa: Timrå kommun.

3.1.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns ett väl strukturerat samarbete mellan skola och socialtjänst, där processer och rutiner finns samt är kända i berörda verksamheter. Uppföljning görs på flera sätt, och uppföljningsresultat hanteras i ledningsgruppen för samverkan. Det sker även regelbundna träffar mellan verksamheterna, och vid behov finns möjlighet till ytterligare kontakter.

Vi anser dock att det är viktigt att anmälningar analyseras som ett led i att utveckla arbetssätt, rutiner och insatser. Vi bedömer därför att arbetet med analys och slutsatser av inkomna anmälningar kan utvecklas.

3.2 Informationsinsatser för allmänhet

Enligt socialtjänstlagens 14 kap 1c § framgår att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

På kommunens hemsida finns information om hur man kan gå till väga och kontaktuppgifter vid misstanke om barn som far illa. Vid föräldramöten i vissa årskurser deltar alltid familjeressurser för att ge information om socialtjänstens arbete och orosanmälningar. I samband med inskolning på förskola ges information om anmälningsplikten, och familjeressurser deltar även vid föräldramöten i förskolan.

Timrå kommun
Granskning av orosanmälningar

2019-12-02

3.2.1 Bedömning

Vi bedömer att den information som ges via t.ex. kommunens hemsida och föräldramöten är tillgänglig och bidrar till att öka kunskapen hos främst föräldrar men även allmänhet.

Timrå kommun
Granskning av orosanmälningar

2019-12-02

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att anmälningsskyldighet och tillhörande rutiner är kända och tillämplas i verksamheterna.

4.1 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi att:

- socialnämnden, i samarbete med barn- och utbildningsnämnden, utvecklar arbetet med analys och slutsatser avseende anmälningar, se avsnitt 3.1.1.

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Mikael Lindberg
Kommunal revisor

Oskar Nordmark
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.